

1.TOTBİD-TOTEK TÜRK ORTOPEDİ VE TRAVMATOLOJİ EĞİTİM KURULTAYI RAPORU 4-5 Kasım 2006, Ankara

Katılım

Türk Ortopedi ve Travmatoloji Birliği Derneği (TOTBİD) ve Türk Ortopedi ve Travmatoloji Eğitim Konseyi (TOTEK) tarafından düzenlenen "1.TOTBİD-TOTEK Türk Ortopedi ve Travmatoloji Eğitim Kurultayı" 4-5 Kasım 2006 tarihlerinde Ankara'da Hacettepe Üniversitesi Merkez Kampüsü Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilmiştir. İlk gün değişik tıpta uzmanlık öncesi ve sonrası eğitim sorunları tam gün olmak üzere 4 ayrı oturumda tartışılmış, ikinci günde ise yarım günlük eğitimcilere yönelik nesnel sınav yapma teknikleri ile ilgili bir kurs düzenlenmiştir.

İlk günkü toplantıya 23 tanesi konuşmacı ve oturum başkanı olmak üzere toplam 118 bilim insanı (106 Ortopedist, 12 diğer dallardan) katılmıştır. Bu kurultaya Avrupa Tıp Uzmanları Birliği (UEMS) Ortopedi ve Travmatoloji Bölümü başkanı da davetli konuşmacı olarak katılmıştır. En üst düzeyde davet yazısı yollanan Sağlık Bakanlığı (SB) üç, Türk Tabipleri Birliği (TTB) bir temsilci ile bu kurultayda yer alırken Yüksek Öğretim Kurulu'ndan (YÖK) herhangi bir temsilci bu kurultayda yer almamıştır. Türkiye'den katılan Ortopedi ve Travmatoloji dalına ait 105 katılımcıdan 62'si Üniversite Tıp Fakülteleri'nden, 39'u SB Eğitim Hastaneleri'nden, 1'i SB Devlet Hastanesi'nden ve 3'ü Özel Hastaneler'dendir. Eğitim kurumlarında çalışan Ortopedi ve Travmatoloji dalına ait katılımcıların görev kadrosu dağılımına bakıldığında Üniversitelerden 20 Profesör, 14 Doçent, 6 Yrd. Doçent, 2 Öğretim Görevlisi ya da Uzman ve 20 Araştırma Görevlisi katılırken, SB Eğitim Hastaneleri'nden 9 Şef, 4 Şef Yardımcısı, 10 Başasistan, 2 Uzman ve 14 Asistan katılmıştır. Türkiye'de Ortopedi ve Travmatoloji alanında tıpta uzmanlık eğitimi veren 81 eğitim biriminin toplam 42 tanesi bu kurultayda öğretim üyesi ve/veya asistan düzeyinde temsil edilmiştir. Bir başka açıdan toplam 47 tane olan Üniversite Tıp Fakültesi Anabilim Dalından 24'ü, toplam 34 tane olan SB Eğitim Kliniklerinden 18'i bu kurultayda temsil edilmiştir.

İkinci günkü kurs için 60 kişilik kursiyer kontenjanı duyurulmasına karşın bu kursa 3 eğitici (tümü Ortopedist) ve 35 kursiyer (34 Ortopedist) katılmıştır. Bu kursa katılan Ortopedistlerin 24'ü Üniversite Tıp Fakültesi'nden, 8'i SB Eğitim Hastanesi'nden ve 2'si Özel Hastane'dendir. Özellikle sınav işleriyle daha fazla uğraşan toplam 47 Üniversite Tıp Fakültesi Anabilim Dalından ancak 16'sı bu kursta bir ya da birden fazla öğretim üyesi ile temsil edilmiştir.

Türkiye'de Tıpta Uzmanlık Yeterlilik Kurumlarının Durumu ve TOTEK

Türkiye'de TTB-UDEK bünyesinde kayıtlı 83 tıpta uzmanlık derneği bulunup, 43'ü yeterlilik kurullarını kurmuş, 21'i çekirdek müfredat programını oluşturmuş, 16'sı yeterlilik sınavlarını yapmaya başlamış, 1'i ise kurum ziyaretleri yapmaya başlamıştır. TOTBİD ve TOTEK'in tüm bu etkinliklerin içinde kurum ziyaretleri hariç eksiksiz olarak bulunduğu görülmektedir. TOTEK'in ülkemizdeki tıpta uzmanlık yeterlilik kurulları arasında kuruluş tarihi olarak olmasa da yapılan etkinlikler açısından en önemli öncülerden birisi olduğunu belirtmek gerekmektedir.

TOTEK 2001 Eylül ayında TOTBİD'in bir alt kuruluşu olarak kurulmuş ve yönergesi 2002 Haziran ayında TOTBİD genel kurulunda kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. 2001-2006 yılları arasında eğitim kurumları ve asistan anketi yapılarak, buralardaki insan gücü, fiziki alt yapı olanakları, verilen hizmetin durumu, eğitim alt yapısı ve akademik üretkenliğin durumu incelenmiş, ulusal çekirdek müfredat ve asistan karnesi UEMS standartları gözönünde bulundularak ve alt dal branş dernek ve şubelerinin görüşleri alınarak oluşturulmuş ve ülkemizdeki tüm Ortopedi ve Travmatoloji eğitimi veren eğitim birimlerine, SB ve YÖK'e gönderilmiştir. Oldukça şeffaf, güvenilir, bilgi, klinik beceri, tutum ve davranışları son derece iyi değerlendirdiği belirtilen yeterlilik sınavları 2003 yılından beri ÖSYM ile de işbirliği yapılarak uygulamaya geçirilmiş ve çekirdek müfredat kapsamında temel ve klinik bilgileri güncelleyen ve yeterlilik sınavına hazırlık amacı güden 2 kursun organizasyonu gerçekleştirilirken, branş dernek ve şubelerince gerçekleştirilen 10 ayrı temel kurs da desteklenmiştir. Akademik kadrolar için yükseltme ölçütleri belirlenmiş, ancak bunların pratikte standart bir biçimde uygulanması konusunda bazı zorluklarla karşılaşmış ve bu durum da özellikle ölçütler konusunda hassas davranan aday ve jüri üyeleri arasında bu ölçütlere kısmen uyulabilmesi yüzünden hoşnutsuzluk yaratmıştır. İnternet ortamında uzaktan eğitim konusunda son aşamaya gelinmiştir. Kurum ve eğitim programı alanlarında akreditasyon konusunda çalışmalara başlanılmıştır.

Avrupa’da Ortopedi ve Travmatoloji Eğitiminin Durumu ve TOTEK-Avrupa İlişkileri

Avrupa Birliği’nin (AB) kuruluşu sonrası sınırların ortadan kalkmasıyla ülkeler arasında hekim göçü de başlamıştır. Bu da hekimlerin eğitim ve nitelik olarak kontrolünü zorunlu kılmıştır. Bu amaçla Avrupa Tıp Uzmanları Birliği (UEMS) 1958 yılında kurulmuştur. UEMS’in 34 bölümünden biri olan Ortopedi ve Travmatoloji bölümü, 20 AB ülkesi, Norveç, İsviçre ve 4 gözlemci ülke olan Türkiye, Romanya, Makedonya ve Hırvatistan temsilcilerinden oluşmaktadır. UEMS Ortopedi ve Travmatoloji bölümünün kuruluş amacı eğitim ve iyi klinik uygulamaları geliştirmek, Ortopedi alanında yakın işbirliğini sağlamak, profesyonel işgücü değişimini teşvik etmek ve Ortopedi alanında bilimsel ve mesleki ilgi ve birlikteliği korumaktır.

TOTBİD-TOTEK temsilcisi ilk kez Ekim 2002’de UEMS Ortopedi ve Travmatoloji bölümü toplantılarına gözlemci olarak katılmaya başlamıştır ve ilişkiler başlangıçta oldukça mesafeliyken özellikle 2005 yılından itibaren büyük bir ivme kazanmıştır.

UEMS Ortopedi ve Travmatoloji bölümü tarafından yapılan ankete göre bu bölüm içinde yer alan 26 ülkede 100000 kişiye ortalama 6.6 Ortopedi uzmanı (ülkemizde 3.7), 1.6 Ortopedi asistanı (ülkemizde 0.8) ve 0.31 yeterlilik belgesine sahip Ortopedi uzmanı (ülkemizde 0.38) düşmektedir. Yine bu ülkelerde 50 yaş üzerindeki Ortopedist sayısı yaklaşık üçte bir oranındadır ve Ortopedistler çoğunlukla 65 yaşında emekli olmaktadır. Uzmanların haftalık ortalama çalışma saati 46.3 saat (ülkemizde 45 saat), asistanları ise 48.9 saattir (ülkemizde 80 saat). Ortopedi asistanlarının haftalık çalışma saati açısından bu ülkeler arasında ülkemiz ilk sırada yer almaktadır. Bu ağır çalışma koşulları göz önüne alındığında Avrupa’da Ortopedi ve Travmatoloji alanında gerek uzmanların gerekse asistanların sayısının giderek azaldığı gözlenmektedir. UEMS-Ortopedi ve Travmatoloji bölümü bünyesinde 1990’lı yıllarda kurulan Avrupa Ortopedi ve Travmatoloji Yeterlilik Kurulu (EBOT)’un amacı uzmanların eğitimini en üst düzeye çıkarmaktır. UEMS Ortopedi ve Travmatoloji bölümünün yürütme kurulu üyeleri aynı zamanda EBOT’un da yürütme kurulu üyeleridir ve EBOT aynı zamanda yeterlilik sınavının resmi yürütücüsüdür.

Ortopedi ve Travmatoloji alanında asistan eğitiminde gereken asgari ölçütler 2002 yılında Bergen’de kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Bu Ortopedi ve Travmatoloji alanında tanı, tedavi, önleme ve rehabilitasyona yönelik uzmanlık eğitimi sırasında kazanılması öngörülen asgari bilgi ve beceriyi kapsamaktadır. Bu asgari ölçütler ve buna göre oluşturulan asistan kartesi daha önce de belirtildiği üzere TOTEK tarafından ülkemiz koşullarına adapte edilerek oluşturulmuştur.

EBOT yeterlilik sınavının amacı bir genel ortopedi ve travmatoloji uzmanını niteliksel olarak sınavarak bu uzmanın o alanda yeterince ehil olup olmadığını ortaya koymaktır. Yazılı ve sözlü iki aşaması olan EBOT yeterlilik sınavı 2001-2006 yılları arasında toplam 6 kez yapılmış ve adayların ortalama üçte ikisi bu sınavda başarılı olmuştur. 2001-2005 yılları arasında yalnızca AB ülkesi ve Norveç ve İsviçre vatandaşlarının katılabildiği bu sınavı TOTBİD-TOTEK’in EBOT temsilcisi başta olmak üzere TOTBİD ve TOTEK’in yoğun çabaları sonucunda 2006 yılında ülkemizden 7 aday ve 1 sınav yapıcı katılmış ve Türk adaylardan 4 tanesi bu sınavda başarılı olmuşlardır. TOTEK’in bu sınavla ilgili hedefleri arasında TOTEK üyesi olan Türk adayların bu sınavı katılmalarını daha fazla teşvik etmek ve 2008 EBOT sınavının Ankara’da yapılmasını sağlamak yer almaktadır.

UEMS ve ilgili ulusal dernek arasındaki ilişkilerin etkin bir şekilde kesintisiz yürütülmesi için UEMS bünyesindeki ulusal dernek temsilcilerinin uzun süreli görevlendirilmeleri gerekmektedir.

Tüm bunların yanında Avrupa’da uygulanan CME kredilendirme sistemine Türkiye’de dahil edilmiş ve yurtdışında elde edilen kredilerin Türkiye’deki STE kredi sistemiyle eşdeğer hale getirilmesi sağlanmıştır.

TTB-UDEK tarafından 2006 yılında UEMS bünyesinde temsil edilen Türkiye dernek temsilcilerinin biraraya getirilerek görüş alışverişinde bulunulması gerçekleştirilmiştir. TOTEK bu önemli girişimi desteklemektedir. Ancak TOTEK bu tip çalışmalarda SB ve YÖK’ün de işbirliğine oldukça önemli ölçüde gereksinim olduğu görüşündedir.

Türkiye’de Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı’nda Tıpta Uzmanlık Öncesi ve Sonrası Eğitim Sorunları

Şu anda ülkemizde en önemli sorun hala “Tıpta Uzmanlık Tüzüğü” ile ilgili yasal durumun tam netleşmemiş olmasıdır. 2002 yılında yürürlüğe giren ancak daha sonra bazı maddeleri iptal edilen tüzük sonrası ihtisasa başlayan asistanların durumu hala tam anlamıyla netleşmiş değildir.

Bir diğer sorun tıpta uzmanlık eğitiminin hem Üniversiteler hem de Sağlık Bakanlığı tarafından verilmesine bağlı olarak bu alanda ortak bir dil ve yapının hala tam olarak kurulamamış olmasıdır. Bu konuda şu anda öngörülen çözüm kurumlar arasında yapılacak olan etkin bir işbirliğidir. Ancak kısa süreli karşılıklı asistan ziyaretlerinin etkin bir çözüm

üretmesi beklenmemelidir. Türkiye'nin AB ile görüşme sürecinde olduğu ve tıpta uzmanlık eğitimi sürecinde bir süre sonra AB standardizasyonlarının gündeme geleceği de gözönünde bulundurulduğunda ortak bir eğitim dili ve yapısının oluşturulması için Üniversiteler ve SB arasında ilişkili (afiliye) hastane örgütlenmesinin kurulması çok dikkatli bir planlama, programlama ve sorumluluğun eşit koşullarda dağıtılması kaydıyla gerçekçi bir öneri olarak ortaya konabilir. Bu tip bir ilişkili hastane örgütlenmesi SB Eğitim Hastanesi olmayan ancak Üniversite Tıp Fakültesi Anabilim Dalı olan illerde de Üniversite ile o ildeki SB Devlet Hastaneleri arasında gerçekleştirilebilir.

Bilginin aşırı artması, aşırı teknolojik bağımlılık, kurumlar ve eğiticiler arasında varolan heterojenlik gibi nedenlerle tıp eğitiminde belli standartların oluşturulması gerekmektedir. Standardizasyon belli standartların başarıyla oluşturulduğu bir süreç olup bu süreç kapsamında belli standartlar ve kurallar kullanılmaktadır. Standardizasyonun amacı eğitim ve hizmet kalitesini artırarak sağlıklı bir topluma kavuşmaktır. Standardizasyon alt başlığı altında eğitim kurumları, eğiticiler ve eğitilenler birbirleriyle ayrılmaz bir bütündürler. TOTEK tarafından 2002-2005 yılları arasında yapılan anketlerin sonuçlarına göre ülkemizde Ortopedi ve Travmatoloji alanında tıpta uzmanlık eğitimi veren eğitim birimlerinin durumlarının çok da iç açıcı olmadığı görülmüştür. Türkiye'de 2006 Ekim ayı itibarıyla Ortopedi ve Travmatoloji alanında tıpta uzmanlık eğitimi veren 81 birim (47 Tıp Fakültesine bağlı anabilim dalı ve 34 SB'na bağlı eğitim kliniği) arasında fiziksel alt yapı, insan gücü ve uygulanan eğitim programı açısından bir standardizasyon olmadığı ortadadır. Örneğin SB Eğitim Hastaneleri'nde bir eğitim kliniği en az 20 yatak ve bir şef ile açılabilirken üniversite eğitim hastanelerinde herhangi bir asgari yatak sayısı olmaksızın uzmanlığını yeni almış bir yardımcı doçent ile bile anabilim dalı kurulabilmekte ve tıpta uzmanlık eğitimine başlanabilmektedir. Kurulan her yeni anabilim dalı ya da eğitim kliniğinin hemen tıpta uzmanlık eğitime başlama gibi bir istemi olmamalıdır. Bir başka açıdan fiziksel alt yapı, insan gücü ve eğitim programı açısından oldukça yetersiz olduğu saptanan eğitim birimlerinin durumu tıpta uzmanlık eğitiminde söz sahibi olan ulusal otorite tarafından değerlendirilmelidir. Ülkemizde Ortopedi ve Travmatoloji alanında tıpta uzmanlık eğitiminde TOTEK tarafından oluşturulan ulusal çekirdek müfredat programı ve asistan karnesinin tüm eğitim birimlerinde eksiksiz olarak uygulanmaya başlaması en azından standart bir eğitim programına ulaşmada ilk ve en önemli adım olarak karşımıza çıkmaktadır. Tıpta uzmanlık eğitiminde öğrenilmesi ve öğretilmesi gereken olmazsa olmazları içeren çekirdek müfredatın ve bu uygulamanın bir ölçüde denetlendiğinin göstergesi olan asistan karnesinin eğitici ve eğitilen arasındaki en önemli yazılı anlaşma olduğu, bu anlaşmanın bir ölçüde tarafları karşılıklı bağladığı akıldan çıkarılmamalıdır.

Eğitim kurumlarında sorunlar daha çok eğitilenlerin çevresinde yoğunlaşmaktadır. Tıpta uzmanlık eğitiminde görev alan eğiticilere yönelik etkin bir değerlendirme ve geri dönüş sistemi olmadığı için eğitim konusunda ortaya çıkan aksaklıkların eğiticiler tarafından zamanında ve etkin bir biçimde ele alınması her zaman gerçekleşmemektedir. Eğiticilerin eğitim sorunlarını yalnızca bu tip kurultaylarda dinlemeleri ve ele almaları yetmemekte, bunun yanında kendi eğitim birimlerinde sık sık eğitilenlerle karşılıklı görüşmeler yaparak eğitim sorunlarını yerinde saptamaları ve ivedi çözüm üretmeleri gerekmektedir.

Eğitilenlerin yani asistanların en önemli sorunu haftalık çalışma saatlerinin oldukça yüksek olmasıdır. Bu durum fiziksel ve moral olarak yıpranmalara yol açarak asistanın kendi eğitimine ayırdığı sürenin azalmasına neden olmaktadır. Bu açıdan ülkemizde Ortopedi ve Travmatoloji asistanlarının bu yoğun çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesinde TOTBİD'e, Üniversite ve SB'na bağlı eğitim birimlerinin eğiticilerine önemli görevler düşmektedir. Asistanların diğer önemli bir sorunu ise tıpta uzmanlık eğitimlerine katkısı olmayan özellikle bürokratik işlerin fazlalığı ve günlük yoğun iş temposu içinde özellikle teorik eğitimlerine yeterli süre ayrılmasındadır. Gerek Üniversiteler gerekse SB Eğitim Hastanelerinde eğiticilerin eğitilenlerin gerek teorik gerekse pratik eğitimlerine doğrudan ayırdıkları sürelerin yeterli olmadığı açıkça gözlenmektedir. En basiti eğitim piramidinin en üstünde bulunan Profesör ve Şeflerin büyük bir bölümü yarı zamanlı çalışmaktadırlar. En yoğun teorik eğitim verilen kurumlarda bile asistanlarla eğiticilerin bir araya geldiği teorik eğitim toplantılarının toplam saati haftada 5-6 saati geçmemektedir ve ilginç olarak bu toplantılarda da ağırlıklı olarak uygulamaların yükü çoğunlukla eğiticilerin değil eğitilenlerin üzerindedir. Asistanlara Profesör, Doçent, Şef ve Şef Yardımcısı tarafından doğrudan yaptırılan pratik uygulamaların da genellikle çok fazla olmadığı gözlenmektedir. Eğiticiler eğitilenlere bir günde en az "bugün şu hastanın şu işini bitirdin mi?" sorusu kadar "bugün teorik ve pratik olarak hem kendiliğinden hem de benden ne öğrendin?" sorusunu da sorarsa eğiticilerin eğitilenlerin eğitimine olan ilgi azlığının tümüyle ortadan kaldırılmasına yönelik önemli bir adım atılacaktır. Tıpta uzmanlık eğitimi eğitilenin kendi isteği ve/veya çabasıyla birşeyler öğrenmesi şeklinde değil, eğiticinin doğrudan katkısı ve teşvikiyle birşeyler öğrenmesi şeklinde olmalıdır.

Ortopedi ve Travmatoloji alanında gerek asistanlar gerekse uzmanlar için Türkçe klasik kaynak kitapların sayısındaki azlık önemli bir sorun olarak görülmektedir. Son yıllarda peşpeşe yapılan klasik kitap çevirileri bu alandaki eksikliği gidermede önemli bir gelişme olarak görülmektedir. Ancak Türk yazarlar tarafından kaleme alınan kaynak kitapların da sayısı artırılmalıdır.

Gerek Devlet gerekse Özel Hastanelerde uzmanlık sonrası eğitim sorunları olmakla birlikte bu hastanelerde çalışan uzmanların eğitim sorunlarına olan ilgi ve duyarlılıklarının ilk kurultaya olan katılımları gözönüne alındığında oldukça az düzeylerde olduğu görülmektedir. Her ne kadar gerek Devlet gerekse Özel Hastanelerde hizmet kavramı öncelikli sırada yer alıyorsa da, nitelikli bir hizmetin en önemli kaynağı iyi bir uzmanlık öncesi ve sonrası eğitimidir, çünkü asistanlık sırasında alınan bilgi ve elde edilen becerilerin önemli bir bölümü kısa sürede yitirilebilmektedir. Özel Hastanelerde %90'ın üzerinde hizmet içi eğitim programlarının olduğu, eğitim programlarına katılımında belli ölçülerde kurum desteği sağlandığı, %50'nin üzerinde bir oranda çalışanlara süreli yayınlara ücretsiz ulaşma olanağı sağlandığı ve bu kurumlarda çalışan Ortopedi ve Travmatoloji uzmanlarının yıllık katıldıkları bilimsel toplantı sayısının ortalama 3 civarında olduğu görülmektedir. Devlet Hastanelerinde çalışan uzmanların sorunları ise literatüre ulaşmaktaki sorunlar, uzmanlık sonrası eğitim için teşvik ve yaptırım olmaması, yeni cerrahi tekniklerle ilgili kurs ve sertifikasyon programlarının bir kısmının medikal firmalarca düzenlenmesi ve günlük rutin içinde kendini geliştirmek için zaman ayrılma konusunda isteksizlik olarak özetlenmektedir. TOTBİD, alt dal branş ve derneklerince ve yerel eğitim kurumlarınca yurdun değişik yörelerinde düzenlenen değişik bilimsel etkinliklerin ve yine TOTBİD internet sayfasında üyelere verilen ücretsiz kaynakça hizmetinin özellikle Devlet ve Özel Hastanelerde çalışan uzmanlara etkin olarak duyurulmasında da bazı sorunlar olduğu gözlenmektedir.

TOTEK yönetim kurulu gerek eğitimcilerin gerekse eğitilenlerin eğitimine büyük önem vermektedir. Bu amaçla bilimsel etkinlikler ve kurslar düzenleme ve destekleme işlevini bundan sonraki yıllarda da sürdürme kararlılığında.

Çalışmaların %50 ve daha fazlasının ayrıldığı dala “yandal” adı verilmektedir. Yandal eğitiminde amaç ilgili alanda bilgi birikimini arttırarak o alanda daha kaliteli hizmet verilmesini sağlamaktır. Oldukça tartışmalı bir konu olan yandal ayrılması konusunda TOTEK yönetim kurulu Ortopedi ve Travmatoloji alanında yandal ayrımının hem olumlu hem de olumsuz yönleri olduğu kanısındadır. Yandal ayrımının büyük merkezlerde ve çok sayıda cerrah içeren kurumlarda bilim dalları kurulumu şeklinde değil, fellowship programı olarak yürütülmesinden yanadır.

Eğitim Kurumlarının ve Programlarının Akreditasyonu

Akreditasyon sözcük anlamı olarak bir eğitim kurumunun belli standartları koruduğunu tanımlamak ve benzer kurumlar arasında yer alabilmesini sağlayacak özelliklere sahip olduğunu belirlemek, mezunlarının belli bir nitelikte olduğunu onaylamaktır. Akreditasyon gönüllülük esasına dayalı olarak yapılan bir uygulama olup oluşturulan rehber bilgiler ve standartlar ışığında eğitim kurumları ve programları değerlendirilmektedir. Eğer eksiklik saptanırsa bunların giderilmesi için önerilerde bulunulmakta ve değerlendirme sonucu uygun bulunan birimler ödüllendirme amacıyla belgelendirilmektedirler. Bu amaçla yapılan eğitim birimleri ziyaretlerinin amacı eğitim etkinliğini değerlendirme, standardizasyon ve iyileştirme.

UEMS bünyesindeki bazı alt bölümlerde akreditasyon çalışmaları hızla sürmektedir. Nöroşirürji, Üroloji gibi dallarda ülkemizden UEMS'in ilgili alt bölümleri tarafından akredite edilen üniversite eğitim klinikleri mevcuttur. UEMS Ortopedi ve Travmatoloji bölümü 2008 yılından itibaren akreditasyon uygulamalarına başlayacaktır. Bu programa ülkemizdeki eğitim birimlerinin başvuruları teşvik edilmelidir. TOTEK yönetim kurulu da EBOT akreditasyon ölçütleri belli olduktan sonra bunun ülkemiz koşullarına adapte edilerek en azından bir “TOTBİD kurum ve eğitim akreditasyon programı” başlatılmasını savunmakta ve bu amaçla eğitim birimlerinin gönüllülük esasına dayalı üniversite ve SB eğitim hastaneleri öğretim üyesi temsilcilerinin eşit katılımıyla TOTBİD bünyesinde oluşturulacak bir komisyon tarafından düzenli ziyaretlerini desteklemektedir. Bu akreditasyon ölçütleri belirlenirken önceki yıllarda yapılan “TOTEK eğitim kurumları ve asistan anketlerindeki” veriler de gözönünde bulundurulmalıdır. Gerek ulusal gerekse uluslararası akreditasyon programına kapısını açan ve sonrasında akredite edilen eğitim birimlerinin TOTBİD tarafından duyurulması, en azından TUS sınavı öncesi adayların tercihlerini kolaylaştırıcı bir etken olarak da karşımıza çıkabilecektir. Unutulmamalıdır ki akreditasyon tümüyle gönüllülük esasına dayanan bir etkinliktir ve şu anda aynı yeterlilik sınavında olduğu gibi yasal olarak bir getirisi ya da götürüsü olmamakla birlikte bir klinik için manevi getirisinin oldukça yüksek olduğu akıld tutulmalıdır.

Yeniden Belgelendirme

Halen yürürlükte olan TOTEK yönergesine göre “yeniden belgelendirme (resertifikasyon)” 10 yılda yapılması gereken bir etkinliktir. 2002 yılında TOTEK sertifikaları bir kereye özgü sınavsız olarak verilen TOTEK genel kurul üyelerinin 2012 yılında TOTEK sertifikaları geçerliliğini yitirecektir. Bilindiği üzere TOTEK sertifikası 2003 yılından beri yalnızca sınavla verilmektedir ve bu üyelerin de sertifikaları 2013 yılından itibaren geçerliliklerini yitirmeye başlayacaktır. Yeniden belgelendirme gönüllülük ilkesine göre olup dileyenlerin sınav ile dileyenlerin ise belli kredi toplayarak gerçekleştirebilecekleri bir etkinliktir. Yeniden belgelendirme konusundaki ölçütleri belirlemek üzere TOTEK bünyesinde bir “sürekli tıp eğitimi çalışma grubu” kurulmuştur. Bu kurulun çalışmalarını tamamlaması sonrası şekillenecek olan ölçütlerin uygulamaya geçirilmesi planlanmaktadır.

Kurultay Sonunda Çıkarımlar

1. En küçüğünden en büyüğüne dek kim olursa olsun ve hangi kurumda çalışırsa çalışsın tüm Ortopedi ve Travmatoloji ailesini ilgilendiren eğitim sorunlarının tartışıldığı bu ilk kurultaya katılım, yoğun duyuru uğraşlarına karşın yeterli düzeyde olmamıştır. Somut olarak ülkemizdeki tüm Ortopedi ve Travmatoloji ailesinin yalnızca yaklaşık %4'ü bu toplantıda yer almıştır. Türkiye'de Ortopedi ve Travmatoloji Tıpta Uzmanlık Eğitimi veren gerek Üniversite Tıp Fakültesi Anabilim Dalı ve gerekse SB Eğitim Kliniklerinin yaklaşık yarısı bu kurultayda hiçbir düzeyde temsil edilmemiştir. Devlet Hastaneleri ve Özel Hastanelerde çalışan uzmanlar ise bu eğitim kurultayına neredeyse hiç ilgi göstermemişlerdir.
2. Ülkemizde Ortopedi ve Travmatoloji Tıpta Uzmanlık Eğitim piramidinin en üstünde yer alan Üniversitede kadrolu çalışan Profesörlerin yaklaşık %85'i, Klinik Şeflerinin ise yaklaşık %75'i bu ilk eğitim kurultayına katılmamıştır. Piramidin en altında yer alan, piramidin temelini oluşturan ve bu kurultayda belki de en fazla konuşması gereken asistanların ise %90'ından fazlası bu kurultaya ilgi göstermemişlerdir.
3. Eğitim sorunlarının son derece düzeyli tartışıldığı eğitim kurultayının en azından 2 yılda bir düzenlenmesi yerinde olacaktır. Her eğitim biriminde kurultay temsilciliği oluşturulmalı ve teşvik edilmelidir. Bu kurultaya her eğitim biriminden her düzeyde katılımcı sayısının artırılması için kurultayın iki yılda bir yapılan ulusal kongrenin başlangıcından 1 gün önce ulusal kongrenin düzenlendiği kongre merkezinde yapılması ve kongrenin açılış günü TOTEK genel kurulu ile bu kurultayın tamamlanması daha uygun olacaktır. Bunun yanında doğrudan tıpta uzmanlık eğitiminin içinde yer alan SB, TTB ve YÖK'ün de bu kurultayda daha etkin rol almaları sağlanmalıdır.
4. Yarım ya da bir tam günlük eğitimcilerin eğitimi kursunun belki içeriği daha da genişletilerek yılda en az 1 kez düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak bu kursa olan ilginin de aynı kurultayda olduğu gibi yeterli düzeylere çıkarılması için önlemler almak gerekmektedir. TOTEK yönetim kurulu ülkemizdeki 81 eğitim biriminin her birindeki öğretim üyelerinin en az yarısının bu kursa katılmış olmasının önemli olduğuna inanmaktadır.
5. Üniversite Tıp Fakülteleri ve SB Eğitim Hastaneleri arasında tıpta uzmanlık eğitiminde ortak bir dil ve yapı oturtulmalıdır. Özellikle ülkemizin içinde yer aldığı AB üyeliği görüşme süreci de dikkate alındığında işbirliğine yönelik ortak asistan eğitim programları oluşturulmalıdır ve bu konuda şu anda SB Eğitim ve Hizmet Hastanelerinin Üniversite Hastaneleri ile ilişkilendirilerek (afiliye edilerek) oluşturulacak yeni bir asistan eğitim programının özenli bir planlama sonrası eğitimcilerin eşit sorumluluklarıyla yaşama geçirilmesi gerçekçi bir öneri olarak değerlendirilmelidir.
6. Asistanların haftalık çalışma saatleri oldukça yüksektir. Asistanlar yoğun iş tempoları içinde eğitimlerine hem kendileri yeterince zaman ayıramamakta hem de eğitici konumunda olanlar asistanların teorik ve pratik eğitimlerine arzulanan düzeyde ilgi gösterememektedirler. Bu açıdan asistanların haftalık çalışma saatleri klinik işlerinde aksamaya yol açmayacak şekilde yeniden düzenlenmeli ve kliniklerin iş yoğunluğu ne olursa olsun, adı "eğitim, uygulama ve araştırma hastanesi" olan üniversite ve bakanlık eğitim kurumlarında "eğitim" kavramı en az "hizmet" kavramı kadar öncelikli olmalıdır.
7. Tıpta uzmanlık eğitimi verecek tüm eğitim birimleri için asgari fiziksel alt yapı, insan gücü saptanmalı ve bu birimlerde standart eğitim programı uygulanmalıdır. Eğitim programı açısından TOTEK tarafından oluşturulan ve 81 eğitim birimine dağıtılan çekirdek müfredat ve asistan karnesi bu eğitim birimlerinin tümünde eksiksiz olarak uygulanmaya konulmalıdır.
8. Eğitim birimleri ve uyguladıkları eğitim programları TOTBİD tarafından denetlenmelidir. Eğitim kurumlarının ve programlarının akreditasyonu için UEMS Ortopedi ve Travmatoloji bölümü tarafından yaklaşık bir yıl içinde belirlenecek olan ölçütlere benzerlik gösteren ve önceki yıllarda yapılan TOTEK eğitim kurumları ve asistan anketlerinin yol göstericiliğinde "TOTBİD akreditasyon ölçütleri" belirlenmeli ve gönüllülük esasına uygun olarak kurum ve programların ziyareti yapılarak uygun bulunanlar TOTBİD tarafından akredite edilmelidir. Bunun yanında eğitim birimlerinin UEMS Ortopedi ve Travmatoloji bölümü tarafından 2008 yılında başlaması planlanan akreditasyon programına katılmaları da teşvik edilmelidir.
9. Tıpta uzmanlık eğitim konusunda standart fiziksel alt yapısında ve insan gücünde eksiklikler saptanan, standartların altında bir eğitim programı uygulayan ve zamanında saptanan önemli eksikliklerini uygun bir sürede gideremeyen eğitim birimlerinin eğitim verme yetkilerinin ilgili ve yetkili kurumlarca gözden geçirilmesi sağlanmalıdır. Bu konuda 8.maddede belirtilen kurum ve program ziyaretleri önemli bir yol gösterici olarak algılanmalıdır.
10. Gerek Devlet gerekse Özel Hastanelerde hizmet kavramı öncelikli sırada yer almaktadır. Ancak nitelikli bir hizmet için de iyi bir uzmanlık öncesi ve sonrası eğitimin son derece önemli olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu bağlamda bu kurumlarda hizmetiçi eğitim programlarına önem verilmesi ve bu programlara uzmanların etkin olarak katılımının teşvik edilmesi en başta gelen gerekliliktir. Bunun yanında bu kurumlarda çalışan uzmanların uzmanlık sonrası bilimsel toplantı, kongre, kurs gibi sürekli mesleki gelişim etkinliklerine katılımlarının en az eğitim kurumlarında çalışanlar kadar kurumlarınca desteklenmesi ve buna yönelik kolaylaştırıcı önlemlerin alınması gereklidir.
11. Tüm kurslar, eğitim ve sertifikasyon programları TOTBİD'in bilimsel denetiminde gerçekleştirilmelidir. İmplant, ilaç vs.. gibi tanıtım programlarının organizasyonu tek başına ticari kuruluşlarca bilimsel denetimden uzak gerçekleştirilmemelidir.

12. Türkçe kaynakların sayısı artırılmalıdır. Bu amaçla klasik yabancı kitapların dilimize çevrilmesi TOTEK yönetim kurulu tarafında desteklenmekle birlikte, tümüyle yerli yazarlar tarafından yazılacak kaynak kitapların sayısı da artırılmalıdır.
13. UEMS bünyesinde temsil edilen derneklerce ulusal bir politika oluşturulmalıdır. TOTEK yönetim kurulu bu yönde yapılan ve yapılacak olan tüm etkinlikleri desteklemektedir. UEMS ile olan ilişkilerde SB, YÖK, TTB ve ulusal tıpta uzmanlık dernekleri birlikte hareket etmelidirler.
14. Yeniden belgelendirme TOTEK yönergesine göre bir zorunluluktur ve kısa sürede saptanması planlanan ölçütler doğrultusunda STE kredilendirme sistemi yaşama geçirilmelidir.
15. İlk kurultaydan elde edilen çıkarımlar yalnızca kağıt üzerinde bir rapor olarak kalmamalı, burada saptanan noktaların uygulanması ya da düzeltilmesi ve bunların denetlenmesi konusunda TOTBİD ve TOTEK üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmelidirler. Bunun yanında ülkemizde Ortopedi ve Travmatoloji Tıpta Uzmanlık öncesi ve sonrası eğitiminin standardının yükseltilmesinde tüm Ortopedi ve Travmatoloji ailesi bireylerinin en küçüğünden en büyüğüne dek tek tek sorumlulukları ve görevleri olduğu unutulmamalıdır.

Raporu Hazırlayan

TOTEK 2005-2007 Dönemi Yönetim Kurulu; Dr.Hakan Ömeroğlu (Başkan), Dr.Haluk Berk (Bir Önceki Başkan), Dr.A.Yalçın Tabak (Sekreter), Dr.İ.Teoman Benli (Sayman), Dr.Şenol Akman (Üye), Dr.Ahmet Turan Aydın (Üye), Dr.Önder Aydınöz (Üye), Dr.Semih Aydoğdu (Üye), Dr.Mahir Gülşen (Üye), Dr.Şükrü Solak (Üye).